

Zależność między wiekiem tłumacza symultanicznego a elastycznością poznawczą, obciążeniem poznawczym i jakością tłumaczenia

Celem tego projektu jest zbadanie, w jaki sposób zdolności tłumaczy ustnych zmieniają się wraz z wiekiem, skupiając się przede wszystkim na ich elastyczności poznawczej. Tłumacze ustni to osoby, które słuchają jednego języka i jednocześnie mówią w innym języku. Jest to trudne zadanie, które wymaga dużego wysiłku umysłowego. Chcemy sprawdzić, jak starzenie się wpływa na wydajność tłumaczy ustnych.

Wyobraźmy sobie tłumaczy ustnych jako wykwalifikowanych wielozadaniowców, którzy słuchają kogoś mówiącego w jednym języku, a następnie natychmiast tłumaczą go na inny język. Gdy to robią, zdolność ich mózgu do przełączania się między językami i dostosowywania się do różnych mówców, akcentów i tematów poprawia się z czasem wraz z praktyką. To doświadczenie może nawet pomóc chronić ich przed pogorszeniem funkcji poznawczych wraz z wiekiem.

Pomimo tej wiedzy, nie zbadano dotąd w wystarczającym stopniu, jak wiek wpływa na zdolności umysłowe, obciążenie poznawcze i wydajność tłumaczy ustnych. Jest trochę badań przeprowadzonych na podstawie wywiadów, ale brakuje nam takich przedsięwzięć badawczych, które łączyłyby różne rodzaje danych ilościowych i jakościowych, tak aby uzyskać pełny obraz sytuacji.

Naszym zadaniem jest wypełnić tę lukę. Przetestujemy tłumaczy ustnych w różnym wieku, od 30 do 70 lat, których językiem rodzimym jest polski, angielski lub francuski. Aby zrozumieć ich elastyczność poznawczą, użyjemy testu zwanego zadaniem sortowania kart z Wisconsin (WCST). Test ten mierzy, jak dobrze potrafią dostosować się do zmieniających się sytuacji. Będziemy również śledzić ruchy ich oczu za pomocą specjalnych okularów okulograficznych, aby zobaczyć, jak reagują ich oczy w trakcie tłumaczenia ustnego.

Podczas naszego badania poprosimy tłumaczy ustnych o wysłuchanie nagranych przemówień i przetłumaczenie go na żywo. Wprowadzimy pewne manipulacje w nagranych tekstach, takie jak bardziej złożone zdania i struktury gramatyczne, szybsza wymowa czy zmiana mówcy i akcentu. Pomoże nam to zrozumieć, jak tłumacze ustni radzą sobie z różnymi wyzwaniami i ile wysiłku umysłowego ich to kosztuje. Pomiary ruchów oczu i wielkości źrenic powiedzą nam, jak ich mózgi reagują na te zmiany. Oprócz tych testów ocenimy również ogólną pamięć roboczą i umiejętności językowe tłumaczy, a także użyjemy narzędzia opartego na sztucznej inteligencji, takiego jak chatGPT, aby ocenić dokładność wykonanego tłumaczenia. Wszystko to pozwoli nam dowiedzieć się:

- 1) jak mózgi tłumaczy ustnych reagują na różne poziomy trudności tłumaczonego tekstu w zależności od wieku.
- 2) jak zdolność tłumaczy ustnych do adaptacji i przełączania się między językami zmienia się wraz z wiekiem.
- 3) jak jakość i dokładność tłumaczenia ustnego zmieniają się wraz z wiekiem.